

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontakertomus 2023

1. Johdanto

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma (ympäristönsuojelulaki 527/2014 § 168) vuosille 2022–2025 hyväksyttiin rakennus- ja ympäristölautakunnassa 3.2.2022 § 6. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumista arvioidaan vuosittain koottavassa valvontakertomuksessa.

2. Ympäristönsuojelulain valvonta

2.1. Luvanvaraiset, ilmoituksenvaraiset ja rekisteröitävät laitokset

Säännöllisesti valvottavia ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä laitoksia oli 31.12.2023 yhteensä 81 (Loviisassa 57, Lapinjärvellä 24). Vuoden aikana kahdelle laitokselle myönnettiin ympäristölupa, yhdelle tehtiin ilmoituspäätös ja yhdelle myönnettiin yhteislupa (ympäristölupa ja maa-aineslupa). Yksi ympäristölupa rauetettiin.

Lupavelvollisten ja rekisteröitävien toimintojen valvontaa toteutettiin käymällä läpi vuosi- ja tarkkailuraportit. Määräaikaistarkastuksia tehtiin 26 laitoksessa. Ympäristönsuojeluyksikköön saapuneet vuosiraportit ja tarkkailutulokset käytiin läpi.

Taulukko 1. Luvanvaraisten ja rekisteröitävien laitosten säännöllinen valvonta vuonna 2023

	Loviisa	Lapinjärvi	Yhteensä
Määräaikaistarkastukset	21	5	26
Vuosiraportit ja tarkkailutulokset	31	9	40

Ympäristönsuojeluyksikkö osallistui lisäksi ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien laitosten valvontaan. Yhteisiä määräaikaistarkastuksia tehtiin kahdeksan. Ympäristönsuojeluyksikkö kävi lisäksi läpi ELY-keskuksen valvonnassa olevien laitosten vuosi- ja tarkkailuraportteja, koska niistä raportoidaan myös kunnan valvontaviranomaiselle.

2.2. Kertaluonteista toimintaa koskevat ilmoitukset

Vuonna 2023 ympäristönsuojeluyksikkö teki 14 päätöstä ympäristönsuojelulain 118. §:n mukaisista meluilmoituksista. Yksi poikkeuksellista tilannetta koskeva ilmoitus oli vireillä vuodenvaihteessa.

2.3. Onnettomuus-, haitta ja rikkomistilanteet

Haitta- ja rikkomistilanteiden valvontaa suoritettiin sekä ympäristönsuojelulain että jätelain nojalla. Epäkohdat liittyivät usein kummankin lainsäädännön rikkomiseen. Laillisuusvalvontaa tehtiin sekä oma-aloitteisesti että kuntalaisilta tulleiden ilmoitusten perusteella.

Haittailmoituksia ympäristönsuojeluyksikköön tuli noin 50. Haittailmoitukset liittyivät muun muassa alueiden roskaantumiseen, hajuun, meluun, savuhaittoihin ja jätteiden polttamiseen. Moni haittailmoitukseen liittyvä asia hoidettiin sähköpostitse tai puhelimitse, mutta tarvittaessa toimenpiteisiin ryhdyttiin tekemällä kohteeseen tarkastus tai tekemällä toiminnanharjoittajalle selvityspyyntö sekä antamalla kirjallisia kehotuksia. ELY-keskukselle välitettiin eteenpäin ne haittailmoitukset, jotka koskivat ELY:n valvontavastuulla olevia laitoksia. ELY:n valvontavastuulla olevia laitoksia koskevia haittailmoituksia tuli useita.

2.4. Ympäristönsuojelulain muu valvonta

Ympäristönsuojeluyksikössä tarkastettiin viisi nitraattiasetuksen mukaista ilmoitusta.

Ympäristönsuojelumääräysten valvontaa toteutettiin pääsääntöisesti neuvomalla ja ohjeistamalla puhelimitse ja sähköpostitse sekä tarkastuskäyntien yhteydessä. Ympäristönsuojelumääräyksiä koskevia poikkeamispäätöksiä tehtiin kuusi.

Jätevesijärjestelmien rakentamiseen liittyviä asioita käsiteltiin yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa noin kolmekymmentä. Näiden lisäksi puhelimitse ja sähköpostitse neuvottiin pitkälle yli toistasataa kiinteistönomistajia jätevesijärjestelmien uusimiseen liittyvissä asioissa.

3. Jätelain valvonta

3.1. Jätelain säännöllinen valvonta

Jätelain 124. §:n mukaisia, määräajoin tarkastettavia vaarallisia jätteitä tuottavia laitoksia tarkastettiin vuoden aikana yhteensä neljä. Kaihdelle annettiin kehotuksia jätteiden varastointiin tai muuhun ympäristönsuojeluun liittyvien epäkohtien korjaamiseksi.

3.2. Jätelain yleinen valvonta

Jätelain nojalla annettiin kirjallinen siivoamiskehotus yhteensä seitsemälle kohteelle. Tämän lisäksi annettiin toistakymmentä siivoamiskehotusta suullisesti tai sähköpostitse.

Vuoden 2023 aikana kaksi jätelain nojalla kehotuksen saanutta kohdetta todettiin siivotuksi, ja näiden kohteiden valvontatoimet on nyt päätetty.

4. Maa-aineslain säännöllinen valvonta

Valvottavia maa-aineslain mukaisia kohteita oli 31.12.2023 20 kappaletta (Loviisassa 17, Lapinjärvellä 3), joista kuusi on yhteislupia. Valvontaa toteutettiin määräaikaistarkastuksin ja tarkastuksia tehtiin yhteensä 18 kohteessa. Sellaisissa maa-ainestenottokohteissa, joissa maa-ainesten ottoa ei vielä ollut aloitettu tai ottamistoimintaa ei vuoden 2023 aikana ollut ollut, ei suoritettu määräaikaistarkastusta, jossa toiminnanharjoittaja on läsnä. Näitäkin kohteita kuitenkin valvottiin muulla tavoin.

19 maa-ainekohteen vuosiraportit ja tarkkailutulokset tarkastettiin. Tarkkailua ei tehty niissä kohteissa, joissa maa-ainesten ottaminen ei vielä ollut alkanut. Joissain kohteissa lupamääräyksiin ei sisälly tarkkailuvelvoitteita.

Taulukko 2. Maa-aineslain mukaiset valvontakohteiden tarkastukset vuonna 2023

	Loviisa	Lapinjärvi	Yhteensä
Määräaikaistarkastukset	17/17	1/3	18
Vuosiraportit ja tarkkailutulokset	17	2	19

Vuonna 2023 myönnettiin yksi yhteislupa (olemassa olevan toiminnan laajennus). Toimintaa ei oltu aloitettu ennen vuodenvaihdetta. Yksi maa-aineslupa umpeutui joulukuussa, ottamista ei ollut tässä kohteessa aloitettu ollenkaan.

Kotitarveottoon liittyviä ilmoituksia ei vastaanotettu. Ympäristönsuojeluyksiköllä ei ollut osoittaa resursseja kotitarveoton valvontaan.

5. Muu laillisuusvalvonta ja ennakkovalvonta

Ympäristönsuojeluyksikkö ohjeisti ja neuvoi ruoppausta ja vesikasvien niittoa suunnittelevia tahoja ja tarvittaessa kommentoi ELY-keskukselle tulleita ilmoituksia vesitaloushankkeista. Ilmoituksia tuli kommentoitavaksi 38 kappaletta.

Merenkulun ympäristönsuojelulain rekisteröintivelvollisia valvontakohteita kartoitettiin.

Ennakkovalvontaa suoritettiin antamalla lausuntoja muun muassa lupahakemuksista ja kaavaehdotuksista.

6. Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Ympäristönsuojeluyksikkö on edellä kuvatun mukaisesti tehnyt yhteistyötä rakennusvalvontayksikön ja ELY-keskuksen kanssa.

Yhteistyötä tehtiin myös Itä-Uudenmaan poliisin ympäristörikostutkintaryhmän, syyttäväviranomaisen, jätehuoltoviranomaisen, pelastusviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen kanssa.

7. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumisen arviointi

Ympäristönsuojeluyksiköllä oli vuoden 2023 aikana käytettävissään 3,5 henkilötyövuotta. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaista valvontatyötä suorittavat ympäristönsuojelutarkastajat, ympäristövalvoja ja ympäristöpäällikkö oman tehtäväalueensa mukaisesti ja muiden tehtäviensä ohella. Valvontatehtävät ovat vain osa viranomaistehtävien laajaa tehtäväkenttää ja viranomaistehtävien lisäksi ympäristönsuojeluyksikölle kuuluvat lakisääteisesti myös ympäristönsuojelun edistämistehtävät.

Ympäristönsuojeluyksikkö priorisoi valvontaohjelman mukaisesti luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröintivelvollisten laitosten sekä jätelain 124. §:n mukaisten laitosten valvontaa. Näiden laitosten suunnitelmallinen valvonta on toteutunut valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti.

Haittailmoitusten kohdalla ympäristönsuojeluyksikön resurssit eivät riitä kaikkien kohteiden tarkastamiseen ja tarkastus tai muu asian selvittäminen on siksi tehty tapauskohtaisen tilannearvion perusteella. Joihinkin kohteisiin tehtiin useita tarkastuskäyntejä.

Valvonnan tehokkuuteen ja laatuun vaikuttavat käytössä olevat tietojärjestelmät ja niiden yhtenäinen käyttö. Järjestelmien ylläpidossa priorisoidaan kaupungin omaa sähköistä tietokantaa (Trimble Cloud), joka on käytännön työssä toimivampi kuin valtion ylläpitämä ympäristönsuojelun tietojärjestelmä (YLVA). YLVA-järjestelmää on päivitetty vuoden 2023 lopussa, mutta järjestelmään on edelleen tallennettu vain osa ympäristönsuojelulain 223. §:ssä edellytetyistä tiedoista.

Yhteenvedo valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisista valvontatapahtumista ja muista tapahtumista

Lupatapahtumat, rekisteröinnit ja muut päätökset	Kaikki	Lapinjärven osuus
– maa-ainesluvut ja yhteisluvut	1	0
– ympäristöluvut ja ilmoituspäätökset (sisältää lupien rauettamisen ja lausumat)	4	2
– vakuuspäätökset (MaL, YSL)	4	0
– melupäätökset (YSL)	14	0
– poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä (YSL)	7	0
Yhteensä	30	2
Lausunnot		
– kaavalausunnot	8	0
– lausunnot Etelä-Suomen aluehallintovirastolle	2	1
– muut viranomaisille annetut lausunnot	4	1
– tuomioistuimelle annetut lausunnot ja valitukset	3	1
– jätevesiasiat	30	5
– nitraattiasetuksen mukaiset ilmoitukset	7	3
– muut lausunnot, selvityspyynnöt	3	1
–		
Yhteensä	57	12
Valvontakäynnit		
– valvontaohjelman mukaiset määräaikaistarkastukset (YSL)	26	5
– valvontaohjelman mukaiset määräaikaistarkastukset (JL)	4	0
– muut valvontaohjelman mukaiset suunnitellut tarkastukset	27	8
– muut tarkastukset	69	17
Yhteensä	126	34
Vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastukset	59	13
Tarkastukset yhteensä	185	43

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Toteuma 2023
Lupatapahtumat ja lausunnot	81	130	87
Valvontakäynnit ja tarkastukset	164	180	185